

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
AK. GOD. 2015./2016.

Nikola Pažin
**Terminologija međuknjižnične posudbe na engleskom i
hrvatskom jeziku**
Završni rad

Mentor: doc. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, 2016.

Sadržaj

1. UVOD	2
1.1. Uvod.....	2
1.2. Međuknjižnična posudba.....	2
2. HRVATSKA TERMINOLOGIJA	4
2.1. Važnost usklađenog nazivlja	4
2.2. Terminologija u struci	7
2.3. Uloga visokoškolskih knjižnica u razvoju terminologije	8
2.3.1. Općenita uloga visokoškolskih knjižnica	8
2.3.2. Situacija u knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu	8
3. ISTRAŽIVANJE	11
3.1. Odabrani uzorak i ciljevi	11
3.2. Metodologija istraživanja	12
3.3. Pretraživanje glavnih pojmova	13
3.3.1. Glavni pojmovi	13
3.3.2. Rezultati pretraživanja po glavnim pojmovima	14
3.4. Pretraživanje novih i specifičnih pojmova	19
3.4.1. Popis novih i specifičnih pojmova	19
3.4.2 Rezultati pretraživanja po specifičnim pojmovima.....	23
3.5. Zaključak istraživanja	26
4. ZAKLJUČAK.....	27
5. BIBLIOGRAFIJA	28

1. UVOD

1.1. Uvod

Ubrzani razvoj računala i digitalne tehnologije krajem 1990-ih donosi radikalne promjene u mnoge discipline. Usvajaju se novi međunarodni standardi i primjenjuju se nove tehnologije, što dovodi i do razvoja stručnog nazivlja, te uopće sveukupne radne metodike. Upravo knjižnice su među institucijama koje te novine najviše mijenjaju - ne samo njihov način rada, metode posuđivanja i pohranjivanja, pružanja usluga, te lakoću nabave, već i cjelovitu paradigmu struke vezane uz knjižnicu i informacije. S pojavom interneta, dramatično se mijenja koncept moderne knjižnice, te korisnička očekivanja.

Ovaj se rad bavi promjenama ključnih riječi, nazivlja i stručne tematike u sferi međuknjižnične posudbe koje donosi digitalno doba, specifično godine 2000.-2015., što može biti indikacija razvoja discipline i mijenjanja relevantnih ideja u skladu s daljnjim razvojem digitalne tehnologije i interneta. Doista, kroz grafičke prikaze u poglavlju 3, koje čini uzorak od preko tri stotine stručnih članaka kroz navedeni vremenski period, jasno je vidljiv razvoj terminologije i sužavanje stručnih naziva od opširnih pri početku prošlog desetljeća, do uskih i specifičnih u 2015. godini, ukazujući na poboljšanu percepciju uporabe, izmijenjenu radnu praksu i rastuću potrebu za dobro definiranim nazivljem u sklopu novog digitalnog doba.

1.2. Međuknjižnična posudba

Međuknjižnična posudba (na engleskom *Interlibrary loan* ili *Interlending*) je jedan od bitnih aspekata rada većih knjižnica diljem svijeta. Do kraja osamdesetih godina 20. stoljeća, dakle tik prije početka radikalne digitalizacije, godišnji je promet iznosio oko 10 milijuna zahtjeva za posudbom u internacionalnim knjižnicama, već tada čineći znatan dio poslovanja većih knjižnica.¹ Takova je posudba izrazito korisna jer pruža knjižnicama mogućnost posudbe

---

¹ Horvat, A.; Živković, D. *Knjižnice i autorsko pravo*. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.

umjesto čiste nabave, što reže nepotrebne troškove nabave rijetko traženih naslova ili opskurnih i rijetkih publikacija. Manje knjižnice često nemaju materijalna sredstva da svojim korisnicima pruže stalni izbor mnoštva stručne literature, stoga im je dobro ustanovljen sustav međuknjižnične posudbe neophodan za uspješno i konzistentno pružanje usluga.

S dolaskom računala i povezanih novih aparata (faks strojeva, skenera itd.), te naknadno s dolaskom interneta i standardizacijom formata, knjižnice nalaze da je međuknjižnična posudba sve pristupačnija i pristupačnija, te se razvijaju novi sustavi i načini te posudbe. Javljaju se i nove ideje, koje proizlaze iz istog koncepta, ali nose sa sobom radikalno nove elemente, poput skeniranja na zahtjev (engl. *scan-on-demand*), plaćanja po pogledu (engl. *pay-per-view*) i čitavih časopisa dostupnih na internetskim bazama podataka.²

S ovim se naglim pojavama hvataju u koštac stručni časopisi iz relevantnih polja, pokušavajući ih definirati, standardizirati terminologiju, i ustanoviti legalnost (problem autorskih prava i nakladničkih povlastica su često pitanje u struci, koju nerijetko nove tehnologije iznenade svojom pojavom ili brzim širenjem). Nepredvidivost i nadasve revolucionarnu narav računalnog doba ovdje se može vidjeti kroz preko dvadeset različitih selektiranih ključnih riječi koje su odabrane za promatranje u ovome istraživanju, te koje dobivaju i gube na popularnosti kako se tehnologija mijenja kroz proteklih petnaest godina. Neke jenjavaju, neke se raspadaju u pod-pojmove specifičnog karaktera, a neke nestaju ili postaju zastarjele.

U sljedećim poglavljima, uz grafičke prikaze, bit će izlistan i popis tih pojmova, te njihovo značenje i hrvatski prijevod (ili prijevodi, ili prijedlozi prijevoda). U Hrvatskoj se međuknjižnična posudba razvija velikom brzinom, akoprem sa zakašnjenjem u odnosu na svijet. Ne postoje hrvatski časopisi posvećeni isključivo toj disciplini, a u časopisima relevantne tematike se terminologija povezana s tom posudbom mijenja od autora do autora, ili je direktno preuzeta iz engleskog (npr. *pay-per-view*) bez ikakve hrvatske inačice. Ovo bi istraživanje trebalo pomoći u ustanovljavanju najčešćih izraza u engleskom jeziku, kako bi se po njima moglo predložiti hrvatske pojmove koji prate svjetske standarde.

---

² Harrod, L. M. *Harrod's librarians' glosary*. 8th ed. Aldershot : Gower, 1995.

2. HRVATSKA TERMINOLOGIJA

2.1. Važnost usklađenog nazivlja

Standardizacija je bitna u skoro svakom polju međunarodne djelatnosti, pa tako i u knjižničarstvu i međuknjižničnoj posudbi. Za razvoj suvremene, zdrave struke i prakse u hrvatskim knjižnicama bitno je uskladiti metode, koncepte, načine rada i terminologiju asociranu s ključnim poljima djelatnosti. U međuknjižničnoj posudbi takva standardizacija još nije provedena, barem ne službeno i sa suglasnošću međunarodne struke. Velike i nepredvidive promjene u načinu posudbe s dolaskom digitalnog doba, odupiru se postupku usklađivanja i tjeraju struku na vječno kaskanje za tehnološkim promjenama, koje se događaju naglo i šire velikom brzinom.

Važnost standardizacije međunarodne terminologije leži u samoj ideji međuknjižnične posudbe, pogotovo internacionalne posudbe. Kako bi knjižnica uspješno i efikasno komunicirala drugim ustanovama svoje zahtjeve, ponude i usluge, mora postojati usklađeni sustav koncepata i metoda koje dijele usklađene nazive i ne ostavljaju prostor za interpretaciju ili improvizaciju, što je često slučaj u odjelima međuknjižnične posudbe u Hrvatskoj. Kad svaka knjižnica ima svoje metode posudbe građe, često se može ući u probleme dostupnosti, kvalitete, ili čak autorskih prava. Povezanost koncepata i nazivlja mora biti usklađena kako bi se povećala efikasnost međuknjižnične posudbe.

Međunarodni standardi koje preporuča IFLA³ nisu uvijek primijenjeni u praksi unutar hrvatskih knjižnica⁴, što otežava rad mnogih odjela u tom polju. No, nije samo problem u posudbi između knjižnica, već i u dostupnosti elektroničke i digitalne građe korisnicima, koji nemaju svugdje u Hrvatskoj pristup jednakim sustavima pohrane i diseminacije elektroničkog materijala, no srž tog problema leži najčešće u nedovoljnom ulaganju u moderne načine rada pojedinih knjižnica. Mnoge hrvatske knjižnice nemaju katalog svoje elektroničke građe, ili

---

³ Guidelines for Best Practice in Interlibrary Loan and Document Delivery. Dostupno na: <http://www.ifla.org/publications/guidelines-for-best-practice-in-interlibrary-loan-and-document-delivery> (25.5.2016.)

⁴ Golubović, V. *Međuknjižnična posudba : standardizirani postupci* // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 54, 3(2011), str. 153

nije ažuran, a općenito u Hrvatskoj ne postoji centralni e-katalog svih digitalno dostupnih materijala kako bi korisnik mogao pretraživati.⁵

Put kojim su krenule knjižnice kao institucije digitalnog doba vodi ih ka konsolidaciji svih elektroničkih dokumenata u jednom standardiziranom formatu i metodi pristupa - svaka knjižnica bi teoretski dijelila iste digitalne izvore i građu, kojima bi korisnik mogao pristupiti iz bilo koje druge knjižnice povezane u tom sustavu. To bi svakako bilo ostvarivo u manjoj državi poput Hrvatske, a kad bi bilo odrađeno po preporukama IFLA-e i slijedeći hrvatske zakone o autorskim pravima, ovakav bi umreženi sustav nudio brzu i kvalitetnu uslugu svojim korisnicima diljem zemlje. Ovdje je dakako riječ o digitalnoj građi, elektroničkim izvorima, ugovorima s nakladnicima o pristupu internetskim bazama podataka, digitaliziranim časopisima, i usklađenim sustavima centralnog pretraživanja. No, to je budućnost. Trenutni ciljevi standardizacije bi trebali biti usklađivanje nazivlja u struci, usklađivanje metoda međuknjižnične posudbe u Hrvatskoj, uvođenje standardnih "Scan-on-demand" ili "Pay-per-view" sustava, te povećanje pristupa elektroničkoj građi u knjižnicama. Daljnja standardizacija bi se trebala odnositi na načine podnošenja zahtjeva za međuknjižničnu posudbu od strane korisnika.⁶ Ovdje se misli na sve postojeće ili potencijalne verzije narudžbenih formulara, računalnih programa i protokola za naručivanje građe iz druge knjižnice. Bilo bi svakako korisno (iako to nije svugdje slučaj) kad bi se vodili zapisi prošlih posudbi drugim knjižnicama, i povijest lokalnih korisničkih narudžbi - a u daljnjem procesu usklađivanja, morali bi se i takovi zapisi standardizirati između različitih knjižnica, jer se iz njih može analizom zaključiti puno korisnih informacija o mogućoj ponudi, potražnji, i nabavi.

Bitno je također napomenuti da bi, u slučaju uvođenja plaćenih usluga koje nudi odjel za međuknjižničnu posudbu, pravila i cijene takve naplate morala biti standardizirana kako ne bi došlo do nepravilnosti, favoriziranja, neetične usluge ili prijevare. IFLA preporuča standardizirane kupone koji bi se mogli kupiti u bilo kojoj knjižnici i potom koristiti za usluge međuknjižnične posudbe ili elektroničkog pristupa koji se naplaćuju. No, osim kupona, moguće je i uvođenje bilo kakvog usklađenog sustava plaćanja, od knjižničnih kartica koje bi

---

⁵ Mayer, M. *Međuknjižnična posudba : što, zašto, kako, pošto?* // Kemija u industriji. 57(2008), str. 380

⁶ Golubović, V. *Međuknjižnična posudba : standardizirani postupci* // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 54, 3 (2011), str. 152

funkcionirale na sustav uplaćenog novca, do izravnog plaćanja u gotovini (što je, dakako, nepraktično i zahtijevalo bi čitav niz strukturalnih promjena, no nije nemoguće).

2.2. Terminologija u struci

Terminologija na području bivše Jugoslavije, vezana uz polje međuknjižnične posudbe, originalno se razvija tijekom 1980-ih i prati naredni tehnološki razvoj knjižnica i informacijskih djelatnosti. Do 1990-ih se u hrvatskoj knjižničarskoj terminologiji koristio pojam "Međubibliotečna posudba"⁷, koji je nastao pod utjecajem srpske terminologije. U leksikonu *Mala jugoslovenska enciklopedija bibliotekarstva* iz 1988. g. navodi se srpski termin "Međubibliotečka pozajmica"⁸ kao standardni naziv za tu praksu, isto kao i u sarajevskom izdanju *Leksikona bibliotekarstva*⁹, gdje se navodi identičan termin. U hrvatskoj struci se navedeni termin "Međubibliotečna posudba" koristi još 1994. godine, nakon čega ga polako počinje zamjenjivati pojam "Međuknjižnična posudba".

Iako ne postoji standardizirana i jedinstvena stručna terminologija u Hrvatskoj zbog manjka centralnih tijela koja bi nadzirala i izdavala pravilnike, većina knjižnica se ipak drži određenih raširenih pojmova kao standardnih, a smjernice za rad i metode pružanja usluga preuzimaju u većoj ili manjoj mjeri od međunarodne organizacije IFLA-e. Neki pojmovi, poput "Međuknjižnične posudbe", su ipak toliko rašireni da se mogu uzeti kao standardi, što u praktičnom smislu te riječi i jesu.

Stručni rječnik *Knjižničarstvo i srodna područja - izbor englesko-hrvatskih stručnih naziva*, iz 2010. godine, navodi "Međuknjižničnu posudbu" kao preferirani prijevod termina "*Interlibrary lending*", "*Interlending*", i "*Interlibrary loan*".¹⁰ Sva tri navedena engleska stručna pojma se u hrvatskom jeziku prevode kao jedinstveni termin, iz kojeg se potom mogu izvoditi ostali stručni pojmovi poput "Pravila međuknjižnične posudbe", "Zahtjev za međuknjižničnom posudbom" i "Obrazac za međuknjižničnu posudbu", koji su također navedeni u tom rječniku. Ova terminologija, iako neobavezna, svejedno je korištena u većini hrvatskih knjižnica kao primjer usklađenog nazivlja.

---

⁷ Škunca, S. *Posudba u Crolistu*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 37, 1-2(1994), str. 37

⁸ Jokanović, V. *Mala jugoslavenska enciklopedija bibliotekarstva*, Beograd : Nova knjiga, 1988. Str. 165

⁹ Grubašić, K. *Enciklopedijski leksikon bibliotekarstva*, Sarajevo : Zavod za izdavanje udžbenika, 1964. Str. 185

¹⁰ *Knjižničarstvo i srodna područja : izbor englesko-hrvatskih stručnih naziva* / priredila Lešćić, J. Zagreb : Dominović, 2010. Str. 74

2.3. Uloga visokoškolskih knjižnica u razvoju terminologije

2.3.1. Općenita uloga visokoškolskih knjižnica

Budući da visokoškolske knjižnice služe kao posrednik između studenata i profesora neke visokoškolske ustanove i relevantne stručne građe, takve knjižnice mogu imati znatan utjecaj u razvoju novih standarda u terminologiji svojeg polja. Knjižnice u kontaktu s profesorima i stručnim osobljem iz područja informacijskih znanosti mogu sudjelovati u razmatranju teorije i prakse, eksperimentirati s nazivljem, konceptima, i praksama koje stručnjaci savjetuju, te i same činiti doprinos razvoju hrvatske terminologije.

Daljnja je uloga visokoškolskih knjižnica pratiti promjene u studentskim, odnosno korisničkim, zahtjevima i preferencama. Općeniti razvoj tehnologije i načina pristupa informacijama u 21. stoljeću donosi novitete koje će korisnici očekivati u knjižnicama svojih fakulteta, pogotovo u smislu pristupa stranoj ili (kao što je često slučaj) rijetkoj građi¹¹.

Knjižnice se moraju prilagoditi ovim promjenama, potom razviti svoje usluge, i time nazivlje, kako bi pružili adekvatnu pomoć korisnicima, te ostale usluge relevantne u doba razvoja interneta, ilegalnih sustava preuzimanja, i digitalnih prijenosnih uređaja. U visokoškolskim knjižnicama onda u tom procesu sudjeluju i nositelji struke koji mogu preporučiti nove standardne termine i međunarodne metode rada toj knjižnici. Taj krug stavlja knjižnicu u bitan položaj tijekom procesa stvaranja nove terminologije.

2.3.2. Situacija u knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Kao jedna od najvećih knjižnica u Republici Hrvatskoj, Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu može imati značajnu ulogu u uvođenju novih ideja, koncepata i termina u struku. Prisutnost Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti na fakultetu pomaže knjižnici da bude u direktnom kontaktu s relevantnim stručnjacima i predvodi razvoj međuknjižnične posudbe u Hrvatskoj. Praćenje trendova međunarodne struke (pogotovo na engleskom jeziku), kao onih viđenih u ovom radu, doprinosi zdravom i usklađenom razvoju hrvatskih knjižnica obzirom na Europu.

---

¹¹ Mučnjak, D. *Visokoškolske knjižnice i nove potrebe korisnika* // Slobodan pristup informacijama : 7. i 8. okrugli stol / uredila Horvat, A. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. Str. 163

Iako je Filozofski fakultet i prije imao bibliotekarski sustav (koji je bio vezan uz pojedine odsjeke i nije bio ni na koji način usklađen), nova se zgrada knjižnice, u kojoj su objedinjene sve ranije odsječke knjižnice, otvara 2008. godine, te se uređuje po međunarodnim standardima. Godinu dana poslije, uvodi se odjel za međuknjižničnu posudbu i počinje s radom. Za praćenje zahtjeva koristi se *open-source* Best Practical™ Request Tracker, besplatni program namijenjen primanju, slanju i modificiranju zahtjeva bilo kakve vrste, te komunikaciju između korisnika i zaposlenika.

Sustav međuknjižnične posudbe u Knjižnici Filozofskog fakulteta odvija se na organiziran i stručan način, s posebnim obrascima za studentsku i knjižničnu posudbu, dokumentacijom poslanih, zatraženih i pristiglih naslova, redovitom kontrolom navedenih tablica, kako bi se izbjegle pogreške, te *e-mail* obavijestima korisniku koji je spomenutu građu naručio, u vezi stanja njegovog zahtjeva.

Studenti su informirani o uslugama međuknjižnične posudbe na internetskoj stranici fakulteta i knjižnice, te lecima i plakatima smještenim u prostoru knjižnice, kako bi usluga bila dostupna što većem broju korisnika.

Nedavno pokrenuti novitet u Knjižnici Filozofskog fakulteta je "*Scan-on-demand*" usluga, koja je prevedena "Skeniranje na zahtjev", koji pruža mogućnost digitalnog dijeljenja članaka i/ili poglavlja stručne literature pojedincu¹² korisniku putem elektroničke pošte. Uvedena je 2014. godine, a proces funkcionira na sljedeći način:

1. Korisnik se informira o postojanju usluge "Skeniranje na zahtjev" putem interneta ili letka.
2. Korisnik podnese zahtjev za skeniranjem članka ili poglavlja putem *e-maila* ili na pultu.
3. Zaposlenik unese zahtjev u evidenciju, te nađe i digitalizira ("skenira") traženi članak ili poglavlje.
4. Zaposlenik unese ime članka u katalog knjižnice kao kataložni zapis, koji je povezan sa časopisom unutar kojeg se taj članak nalazi.
5. Dodaje se elektronički primjerak na taj zapis, kako bi se znalo da je dostupan i na taj način ako je korisniku nedostupan cijeli časopis.

---

¹² Op. a. Bitno je da je pojedinac u pitanju, a ne organizacija ili ustanova, zbog zakona o autorskom pravu.

6. Digitalizirani dokument se potom šalje korisniku putem *e-maila* i uspješno obavljeno slanje se bilježi u tablicu koji vodi zaposlenik.

Po završetku procesa, promijenile su se tri stvari. Katalog knjižnice sada ima dodatan zapis, taj zapis ima naveden jedan elektronički primjerak, te je uspješno slanje zapisano u tablicu koju vodi zaposlenik kao evidenciju svih obavljenih zahtjeva. Skenirani se članci također mogu preformatirati iz fotografije u tekstualni format pomoću opcije "OCR" koju nude programi za obradu fotografski digitaliziranih tekstova.

Ovaj se novi način posudbe digitalne građe može primijeniti i na međuknjižničnu posudbu, dokle god se radi o posudbi namijenjenoj krajnjem korisniku te druge knjižnice, a ne samoj zbirci knjižnice. Filozofski fakultet nudi do tri skeniranja tjedno svakom pojedincu korisniku, kako bi se ograničila količina potencijalnih zahtjeva.

Ako se primjer "Skeniranja na zahtjev" knjižnice Filozofskog fakulteta uzme kao potencijalni standard za druge knjižnice, onda bi i one mogle preuzeti ovu metodu slanja građe te proširiti spektar usluga koje pružaju svojim korisnicima. U svakom slučaju, ovo je primjer nove usluge koju uvodi jedna visokoškolska knjižnica pod utjecajem međunarodnih normi, tehnoloških noviteta, i korisničkih očekivanja.

3. ISTRAŽIVANJE

3.1. Odabrani uzorak i ciljevi

Za uzorak u ovom istraživanju odabrana su dva relevantna stručna časopisa iz polja međuknjižnične posudbe i inih knjižničnih usluga. Časopisi su američki *Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery & Electronic Reserve* i britanski *Interlending & Document Supply*, koji služe ovoj svrsi ne samo svojom tematikom koja obuhvaća sve potrebne probleme, pojmove i koncepte, već i po činjenici da su vodeći časopisi u svom polju u dvije najutjecajnije anglofonske države, time opravdavajući zaključke ovog istraživanja kao indikativni prikaz engleskog stručnog nazivlja u sferi međunarodne međuknjižnične posudbe.

Odabrani vremenski period je petnaest godina, od 2000. do 2015. godine, čime se obuhvaća glavnina promjena koje donosi digitalizacija u knjižnice diljem svijeta. Traženi elementi su ključne riječi koje autori članaka koriste kako bi opisali tematiku kojom se bave, što pokazuje stanje struke u kontekstu novih tehnologija. Kroz navedeni period se, u ova dva časopisa, može naći veliki broj članaka i još veći broj ključnih riječi, čime se uzorak može uzeti kao pouzdan pokazatelj stanja. Također, činjenica da su časopisi iz dvije različite države može pokazati i male razlike između engleske i američke terminologije, što također može biti informativno iako nije relevantno za ovo istraživanje. Ove će informacije biti prikazane u obliku grafikona.

Cilj ovog istraživanja je razložiti i pojasniti promjene koje se događaju u polju međuknjižnične posudbe s dolaskom digitalnih tehnologija praćenjem stručne terminologije, popisivanje iste terminologije, te objašnjavanje individualnih pojmova i navođenje ili predlaganje odgovarajućeg hrvatskog nazivlja. Teza je da će se pojam "Međuknjižnična posudba" (engl. *Interlibrary loan*) s vremenom sve manje koristiti, a da će ga naslijediti mnoštvo novih, specifičnijih, i/ili širih pojmova kako se razvija digitalna tehnologija i moderna knjižnica, te struka.

3.2. Metodologija istraživanja

Rabljene su baze podataka Taylor Francis Online¹³ i Emerald Insight¹⁴, koje nude pregled svih brojeva i svih članaka u ciljanim časopisima *Journal of Interlibrary Loan*, *Document Delivery & Electronic Reserve* i *Interlending & Document Supply*. Pomoću naprednog pretraživanja, korisnik je u mogućnosti modificirati parametre pretraživanja i time specificirati koje elemente želi pronaći, iz kojeg perioda, i na koji način. Koristeći tu opciju, bilo je moguće efikasno pretražiti ključne riječi svih pojedinih članaka (njih preko tri stotine iz oba časopisa), zapisati ih u tablicu u programu Microsoft Excel (koji također nudi opciju izrade grafičkih prikaza) i na temelju tih brojki iznijeti zaključke. Također, tijekom tog procesa, bilo je bitno paziti na duplikate (ako se prilikom pretraživanja upiše ista riječ dva puta u ključne riječi, u različitim frazama), i na ispravnost tražilice (nakon nekoliko pretraživanja ručno pregledati neke od članaka i provjeriti podudaraju li se podaci).

Prije pretraživanja bilo je bitno uspostaviti što se uopće pretražuje. Izdvojen je dvadeset i jedan pojam za koji je bilo moguće provjeriti da se koristi ili da bi se mogao koristiti u ovome kontekstu, neki od kojih su bili trivijalni ili očiti (npr. *Interlibrary loan*), a neki specifični (npr. *Virtual library*). Od svih ovih pojmova, o kojima će se više pisati u narednim poglavljima ovoga rada, neki pojmovi su se pojavili mnogo puta, a neki čak niti jednom, što također može biti indikativno. Pojmovi su odabrani svrhovito i smatralo se da će se svaki od njih pojaviti minimalno jedanput, no za neke to nije bio slučaj. Podijeljeni su na dvije skupine - sedam glavnih pojmova (to jest, pojmova ključnih za polje, usko vezanih s njim ili sveobuhvatnih), i trinaest novih i specifičnih pojmova koji se javljaju sa dolaskom novih tehnologija.

---

¹³ Taylor Francis Online. Dostupno na: <http://www.tandfonline.com/toc/wild20/current> (10.5.2016.)

¹⁴ Emerald Insight. Dostupno na: <http://www.emeraldinsight.com/loi/ilds> (10.5.2016.)

3.3. Pretraživanje glavnih pojmova

3.3.1. Glavni pojmovi

Glavni pojmovi vezani uz ovo polje u engleskom jeziku jesu sljedeći:

- *(Electronic) Document delivery*¹⁵
- Odgovarajući hrvatski termin: (Elektronička) Dostava dokumenata

Odnosi se na uslugu direktne dostave traženog dokumenta, knjige ili članka korisniku putem interneta, umreženog sustava ili arbitrarnog memorijskog diska. Upisana pojava za svako korištenje ključeva "*Electronic delivery*" ili "*Document delivery*" ili "*Electronic document delivery*".

- *Document supply*
- Odgovarajući hrvatski termin: Dostava dokumenata

Ovaj se termin koristi na razne načine, većinom vezane uz mogućnost ili uslugu dostave dokumenata korisniku, nerijetko potpuno istoznačan već spomenutom terminu "*Document delivery*".

- *Electronic reserves*
- Odgovarajući hrvatski termin: Elektronička građa

Pojam ima više značenja ovisno o tome tko ga kako koristi i u kojem polju ili aspektu. Doslovan prijevod: "elektroničke zalihe". Elektroničke zalihe mogu služiti kao sustav pohranjivanja e-kolegija za kasniju dostupnost putem interneta, za spremanje digitalnih e-knjiga, ili za pohranu poslanih ili zatraženih fotokopija.

- *Interlending*¹⁶
- Odgovarajući hrvatski termin: Međuknjižnična posudba

---

¹⁵ *International encyclopedia of information and library science* / uredili Feather, J., Sturges, P. London ; New York : Routledge, 1997. Str. 130, 107-109

¹⁶ Harrod, L.M. *Harrod's librarians' glosary*. 8th ed. Aldershot : Gower, 1995.

Doslovan prijevod: "međuposuđivanje". Ovaj se pojam shvaća kao istoznačnica pojma *Interlibrary loan*, većinom rabljena u Velikoj Britaniji.

- *Interlibrary loan*¹⁷
- Odgovarajući hrvatski termin: Međuknjižnična posudba

Osnovni sveobuhvatni pojam međuknjižnične posudbe.

- *Resource sharing*
- Odgovarajući hrvatski termin: Dijeljenje izvora / građe

Označava stanje suradnje između knjižnica koje dijele određenu građu kao da je zajednička, te na taj način pružaju svojim korisnicima bržu i opsežniju uslugu. Postoje mnogi računalni programi koji pospješuju takovo dijeljenje.

- *Scanning*
- Odgovarajući hrvatski termin: Skeniranje¹⁸

Bazični proces korištenja skenera za pohranjivanje digitalnog zapisa.

3.3.2. Rezultati pretraživanja po glavnim pojmovima

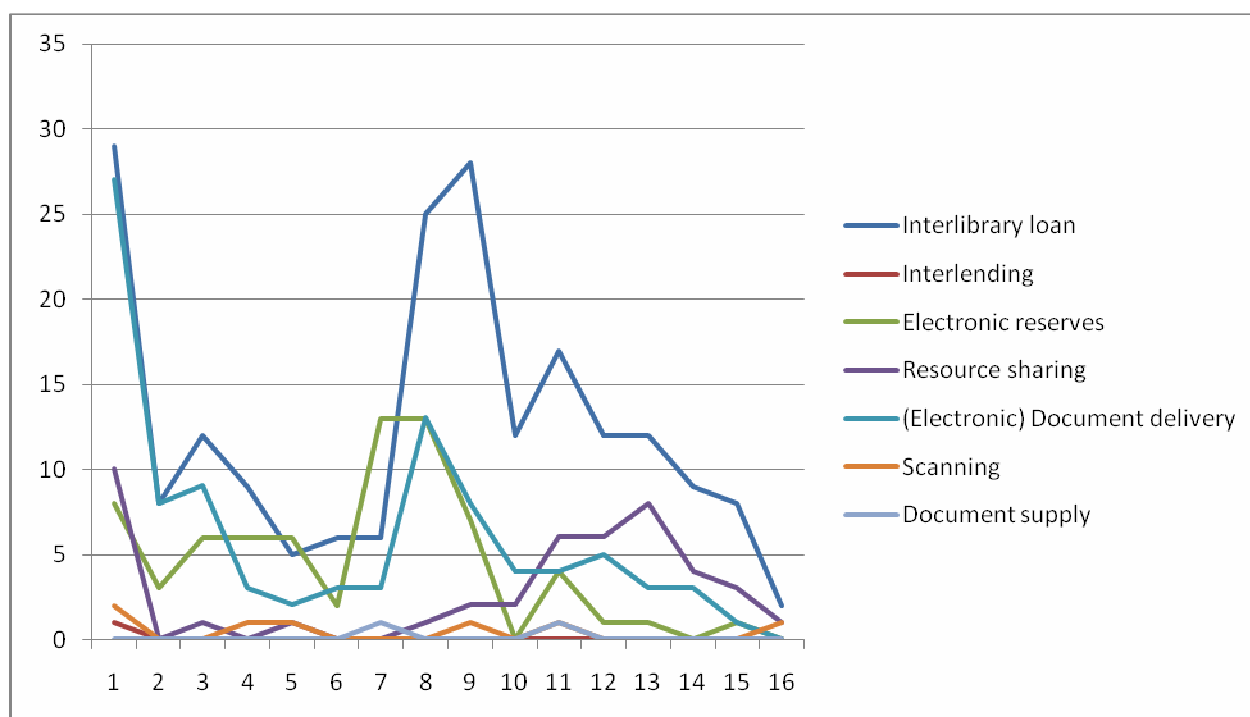
U ovom dijelu slijede grafički prikazi frekvencije korištenja odabrane terminologije u stručnim časopisima određenog vremenskog perioda. Grafikoni će biti sastavljeni tako da se iz njih može jasno iščitati ono bitno bez nepotrebne vizualne buke u vidu prevelike količine riječi ili vremenskih crta. Stoga će umjesto prikaza svih pojmova u oba časopisa rezultati biti rasprostranjeni na dva grafikona, svaki sa rezultatima pretrage unutar tog časopisa.

Ranije nabrojene glavne pojmove sada možemo vidjeti u Grafikonu 1, koji obuhvaća sve članke svih brojeva časopisa *Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery & Electronic Reserve* u razdoblju od 2000. do 2015. godine.

---

¹⁷ *International encyclopedia of information and library science* / uredili Feather, J., Sturges, P. London ; New York : Routledge, 1997. Str. 108, 231-233

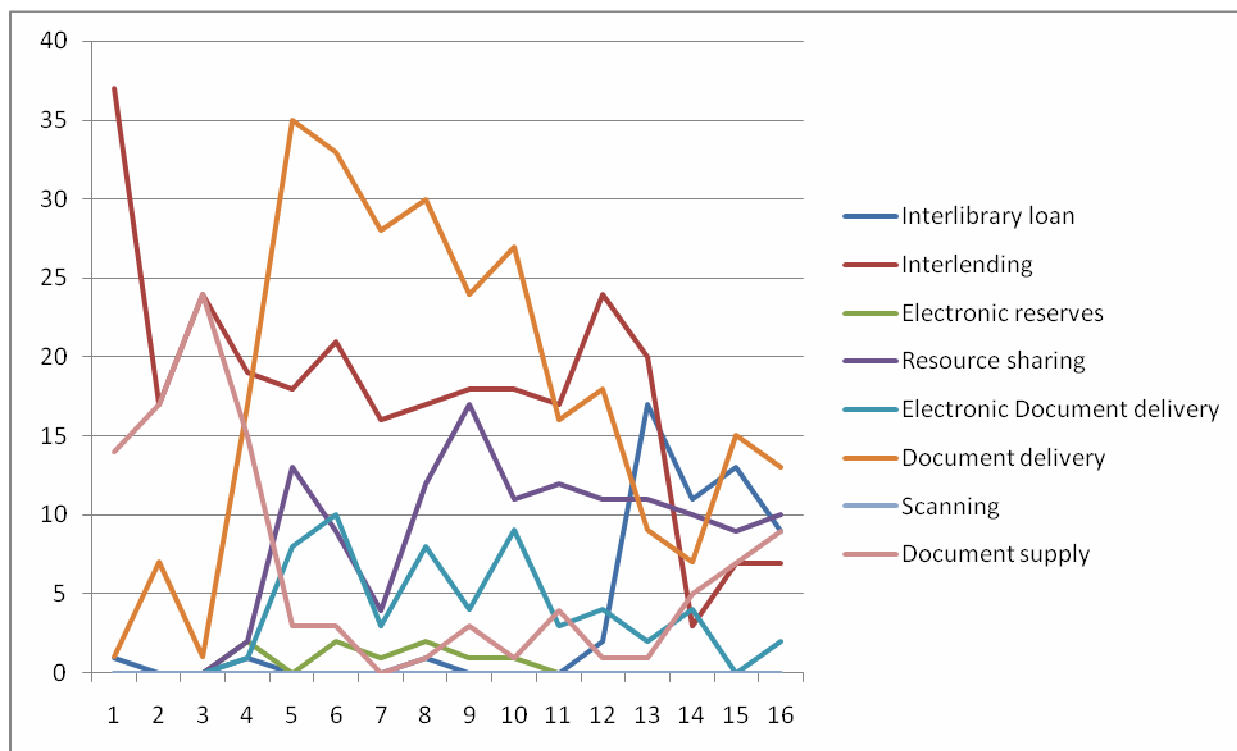
¹⁸ Horvat, A.; Živković, D. *Knjižnice i autorsko pravo*. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009. Str. 52

Grafikon 1 - Glavni pojmovi, časopis *Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery & Electronic Reserve*. Godina je na osi X vidljiva kao $(n-1)+2k$. Os Y je frekvencija.

U Grafikonu 1 se jasno vidi opadanje navedenih pojmova s protokom vremena, ako se zanemari skok koji je jasno vidljiv oko 2008. godine, koji će biti objašnjen nakon Grafikona 2. Također valja ukazati na nisku učestalost pojma "*Interlending*" koji je istoznačan pojmu "*Interlibrary loan*", ali više popularan u Velikoj Britaniji, kao što će se vidjeti u sljedećem Grafikonu 2.

Grafikon 2 - Glavni pojmovi, *Interlending & Document Supply*. Odnos osi isti kao u grafikonu 1.

U Grafikonu 2 je prikazana učestalost glavnih pojmova u britanskom časopisu *Interlending & Document Supply*. Ovdje je također jasno vidljivo opadanje. Također je uočljivo kako je termin "*Interlending*" više korišten nego američki termin "*Interlibrary loan*".

Uočeno opadanje korištenja navedenih pojmova je bio očekivani rezultat pod tezom da je rast računalnih i digitalnih mogućnosti i time razvitak polja informacijskih znanosti (i međuknjižnične posudbe i paradigme knjižničarstva) proporcionalan protoku godina. Time se sveobuhvatni pojmovi, već apsolvirani, poput *Interlibrary loan*, počinju dijeliti na nove, specifičnije pojmove koji će se prikazati u narednom poglavlju. Superponirani, grafikoni iz ovog i sljedećeg poglavlja, tvorili bi uniformnu frekvenciju uporabe, ali s promjenama u ključnim riječima. Doista, sasvim je logično da se s naglim razvitkom digitalnih mogućnosti i s mijenjanjem svjetskih knjižnica također mijenja i terminologija koncepata o kojima se raspravlja.

Skokovi u sredini grafikona su objašnjivi na više načina. Prvo, da je digitalizacija kasnila u knjižnice u odnosu na osobna računala, zbog cijene ili zbog konzervativnosti osoblja, pa se sredinom prvog desetljeća 21. stoljeća javlja skok u raspravi o međuknjižničnoj posudbi zbog

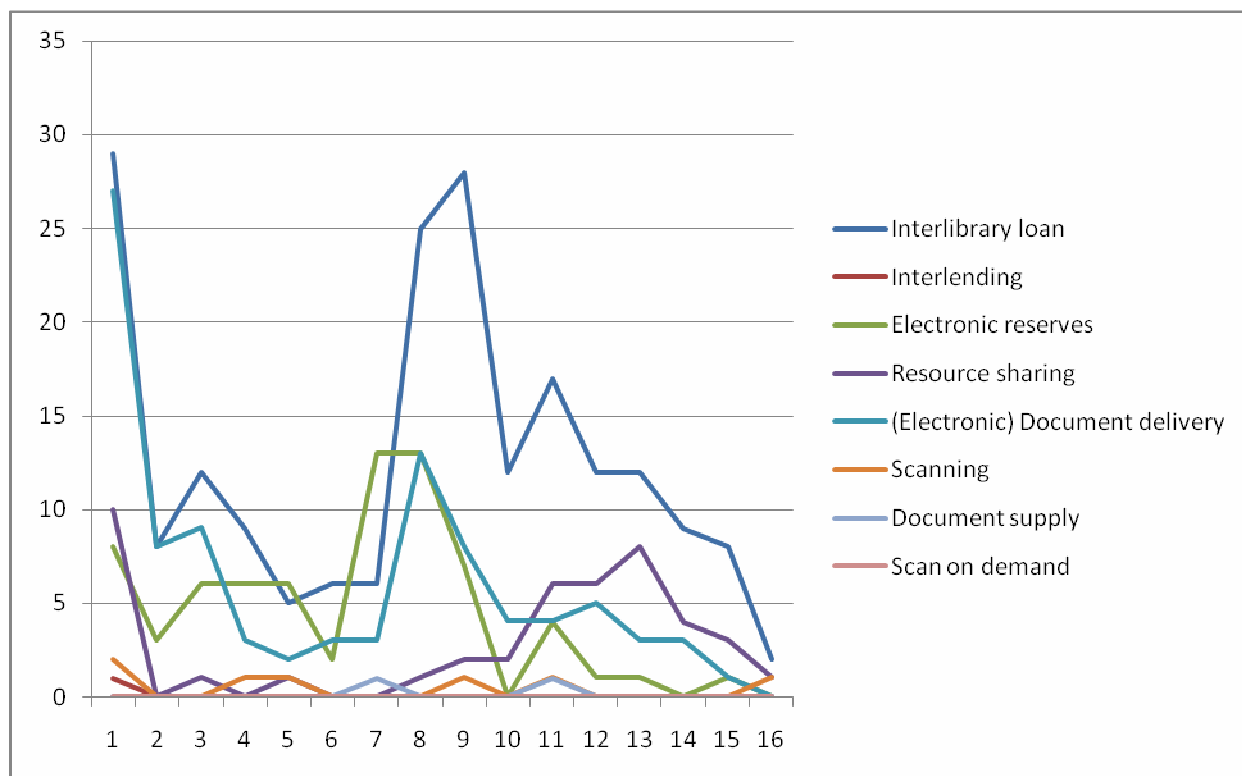
potrebe za unaprjeđenjem ili nagle realizacije novih mogućnosti koje je donijelo digitalno doba. Drugo, da se radi o statističkoj anomaliji naglašenoj manjim brojem članaka izdanih u okolnim godinama, stvarajući iluziju velikog korištenja u datoj godini. Treće, da je u struci došlo do svojevrsnog revidiranja starih i naizgled riješenih tema u vidu novih tehnologija. Uzorak korišten za ovo istraživanje je ipak nedovoljan za globalne zaključke tipa navedenog u ove tri opcije.

Ove se tri objašnjenja ne odnose na pojam "*Document delivery*" koji skače oko 2003. i 2004. godine u Grafikonu 2, jer takav je skok očekivan jednostavno zbog novih tehnologija koje omogućuju upravo takve sustave, pa je očekivano i da se o njima raspravlja upravo tada u stručnim časopisima (nagli pad cijena i povećana dostupnost strojeva za skeniranje, nagla i brza raširenost programa Windows u mnoge poslovne prostore, porast memorije internetskih servera koji omogućuju slanje dokumenata e-poštom; sve od čega se može uzeti da kasni nekoliko godina u svijetu knjižnica zbog naravi takovih velikih organizacija koje sve moraju nabavljati *en masse*¹⁹).

Slijedi Grafikon 3 s objedinjenim podacima o korištenim terminima iz oba časopisa radi boljeg stjecanja dojma korištenja ključnih riječi.

---

¹⁹ Op. a. Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu u trenutku pisanja još uvijek koristi Windows XP u 2016. godini, iako je taj operativni sustav izašao 2001. godine.

Grafikon 3 - Objedinjeni grafikon glavnih ili najširih pojmova.

Ovdje se može vidjeti kako sveobuhvatni pojmovi variraju tijekom godina. Na samom početku prošlog desetljeća su na vrhuncu, a "*Interlibrary loan*" i "*Digitisation*" dosežu sličan vrhunac oko 2008. godine. Nakon toga svi pojmovi naizgled jenjavaju ulaskom u drugo desetljeće, te bilježe pad korištenja kroz četiri-pet godina.

3.4. Pretraživanje novih i specifičnih pojmova

U naredna dva grafikona bit će vidljiva učestalost ključnih riječi i pojmova novog karaktera - specifični pojmovi koji se javljaju kako se računalna tehnologija i Internet razvijaju. Nove mogućnosti koje nudi ojačana e-pošta, veći internacionalni serveri, jeftiniji strojevi za skeniranje, brži i ujedineniji internet, povećani memorijski kapaciteti i novi formati zapisa - ali i koje traže korisnička očekivanja i međunarodni standardi. U međuknjižničnu posudbu se sada javljaju nove opcije za digitalno dijeljenje dokumenata i građe, koje dobivaju vlastite nazive.

3.4.1. Popis novih i specifičnih pojmova

Ovdje slijedi niz novih i specifičnih pojmova koji su odabrani za ovo istraživanje. Među sljedećim pojmovima su i neke riječi koje nisu nazivi knjižničnih procedura, ali koje su interesantne zbog ukazivanja na stanje struke ili na kontroverze u poslovanju - specifično pojmovi "*Fair use*" i "*Copyright*", koji nam svojom frekvencijom pojavljivanja u stručnoj literaturi mogu dati uvid u pitanja o zakonitosti ovih novih knjižničnih metoda. To nije mali problem za struku, jer su pojedine knjižnice bile čak i žrtve tužbi od strane nakladničkih korporacija koje su držale autorska prava na materijale koje su knjižnice dijelile digitalno.

- *Copyright*
- Odgovarajući hrvatski termin: Autorsko pravo

U ovom kontekstu se odnosi na potencijalne probleme s autorskim pravima koje knjižnice mogu imati zbog digitalizacije i diseminacije građe.

- *Delivery systems*
- Odgovarajući hrvatski termin: Sustavi dostave građe

Novi termin koji se pojavljuje u drugom desetljeću 21. stoljeća, a označava grupno sve načine digitalne dostave građe korisnicima, upravo poput ovih navedenih iznad i ispod.

- *Digitalization/Digitization/Digitisation*
- Odgovarajući hrvatski termin: Digitalizacija

Tri različita načina pisanja u engleskom jeziku, ali isti pojam - digitalizacija je proces prenošenja dokumenta u digitalni oblik radi zaštite izvornika, povećanja dostupnosti i mogućnosti korištenja građe, te radi stvaranja nove ponude ili usluge korisniku.²⁰

- *Digitisation-on-demand*
- Odgovarajući hrvatski termin: Digitalizacija na zahtjev

Drugačiji termin s istim ili sličnim značenjem kao Scan-on-demand. Ovo je ipak malo širi pojam jer obuhvaća svu digitalizaciju, a ne samo skeniranje.

- *Electronic books/e-books*
- Odgovarajući hrvatski termin: E-knjige (ili elektroničke knjige)

Novi formati digitalnih zapisa prilagođeni čitanju na e-čitačima, mobitelima i tabletima. S pojavom novih tehnologija, javlja se i pojava novih načina čitanja knjiga, dokumenata i časopisa.

- *E-resources*
- Odgovarajući hrvatski termin: Elektronička građa²¹

Jedinica građe (podatkovna ili programska) koja zahtjeva korištenje vanjskih uređaja (npr. čitač CD-ROM-a) priključenih na računalo, te se može ali i ne mora koristiti na interaktivan način. To može obuhvaćati i obrazovne softvere sa tekstom i grafikonima, te programe.

- *Fair use*
- Odgovarajući hrvatski termin: Pravedno korištenje

Slobodna uporaba nekog dokumenta pod određenim uvjetima. Ovaj se termin javlja u tandemu s problemom autorskog prava.

---

²⁰ Stančić, H. *Digitalizacija*. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009. Str. 10

²¹ *ISBD : međunarodni standardni bibliografski opis* / prevela Barbarić, A. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014.

- *Information sharing*
- Odgovarajući hrvatski termin: Dijeljenje informacija

Iako je naziv za proces, često se, u stvari, odnosi se na sustav koji je knjižnica postavila kako bi izmjenjivala dokumente s korisnicima i/ili drugim knjižnicama. Postoji više takovih sustava, a "*Information sharing*" označava taj proces. Kao i mnogi od ovih novih pojmova, pojavljuje se rijetko, jer je lako zamjenjiv drugim, već ustanovljenim nazivima - ali zato barem dobro prikazuje razvoj nove terminologije.

- *Pay-per-view*
- Odgovarajući hrvatski termin: "Plati-pa-gledaj" ili "Naplata po pregledu"

Novi internetski sustavi su omogućili da stručni časopisi i članci budu pohranjeni na serverima, i dostupni svima s internetskom vezom (ili samo ljudima unutar zatvorene mreže). Povezani korisnici bi tako mogli pristupiti svim člancima, uz naplatu svakog pogleda.

- *Scan on demand*
- Odgovarajući hrvatski termin: Skeniranje na zahtjev

Ovaj termin označava ideju skeniranja članaka ili poglavlja (najčešće ne cijelih knjiga zbog autorskih prava) po narudžbi korisnika. Takovi se skenirani dokumenti potom mogu proslijediti korisniku internetom, e-poštom ili memorijskim diskom. Ovakve se usluge mogu naplaćivati ili činiti besplatno. Postoji pitanje legalnosti držanja digitalnih kopija skeniranih članaka nakon što su poslani korisniku.

- *Unmediated borrowing*
- Odgovarajući hrvatski termin: Neposredna posudba

Odnosi se na proces posudbe u kojem se između korisnika i baze podataka ne nalazi nikakav posrednik, poput zaposlenika. Takav je sustav isključivo digitalan, a knjižnica može ustanoviti razne sigurnosne, kontrolne i naplatne mjere po volji.

- *User expectations*
- Odgovarajući hrvatski termin: Korisnička očekivanja

Ovaj se termin javlja u kontekstu povećanih očekivanja studenata i korisnika u digitalnom dobu, koje knjižnice sada moraju zadovoljiti držanjem internacionalnih standarda i praćenja nove tehnologije.

- *Virtual library*
- Odgovarajući hrvatski termin: Virtualna knjižnica

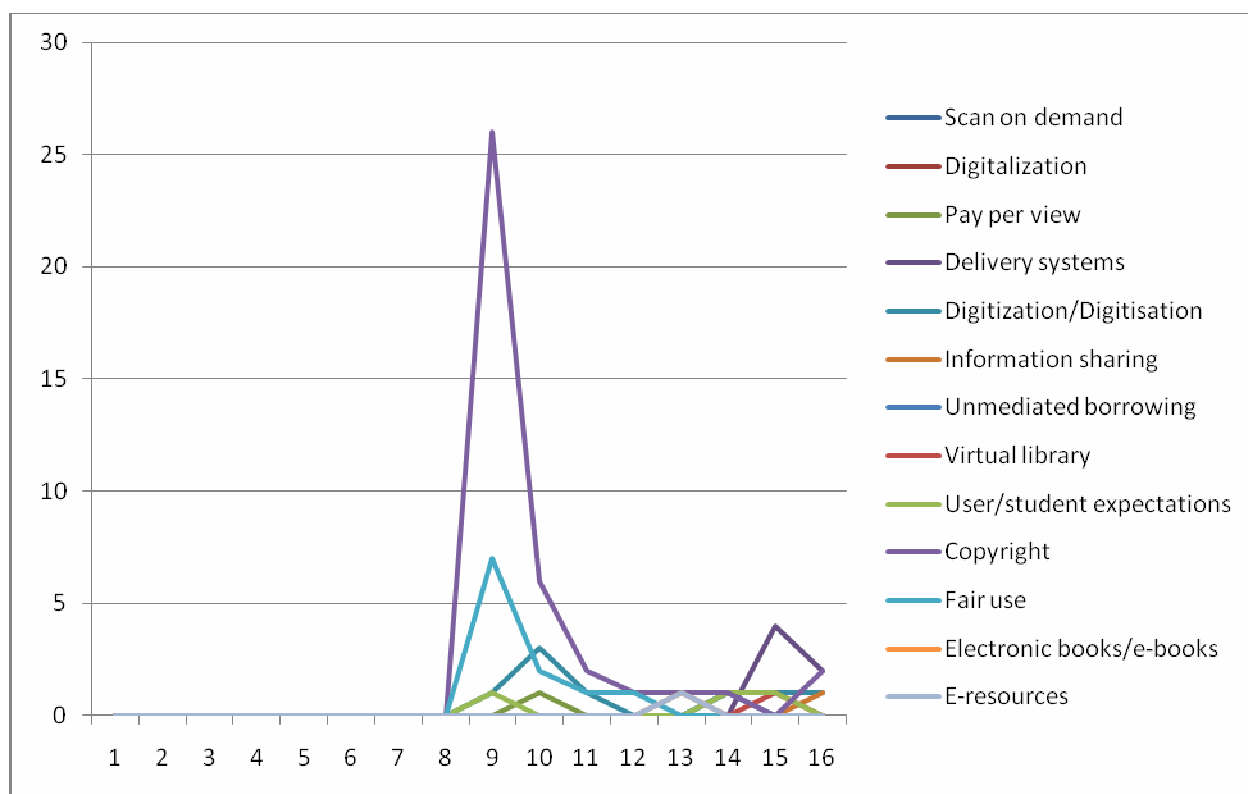
Radi se o sustavu pohrane digitalizirane ili digitalne građe dostupne korisniku putem interneta ili lokalnog sučelja. Alternativni naziv "*Digital library*" ili "*Digitalna knjižnica*".²²

---

²² *Digital libraries : policy, planning and practice*, Aldershot; Burlington : Ashgate, 2004. Str. 6, 156

3.4.2 Rezultati pretraživanja po specifičnim pojmovima

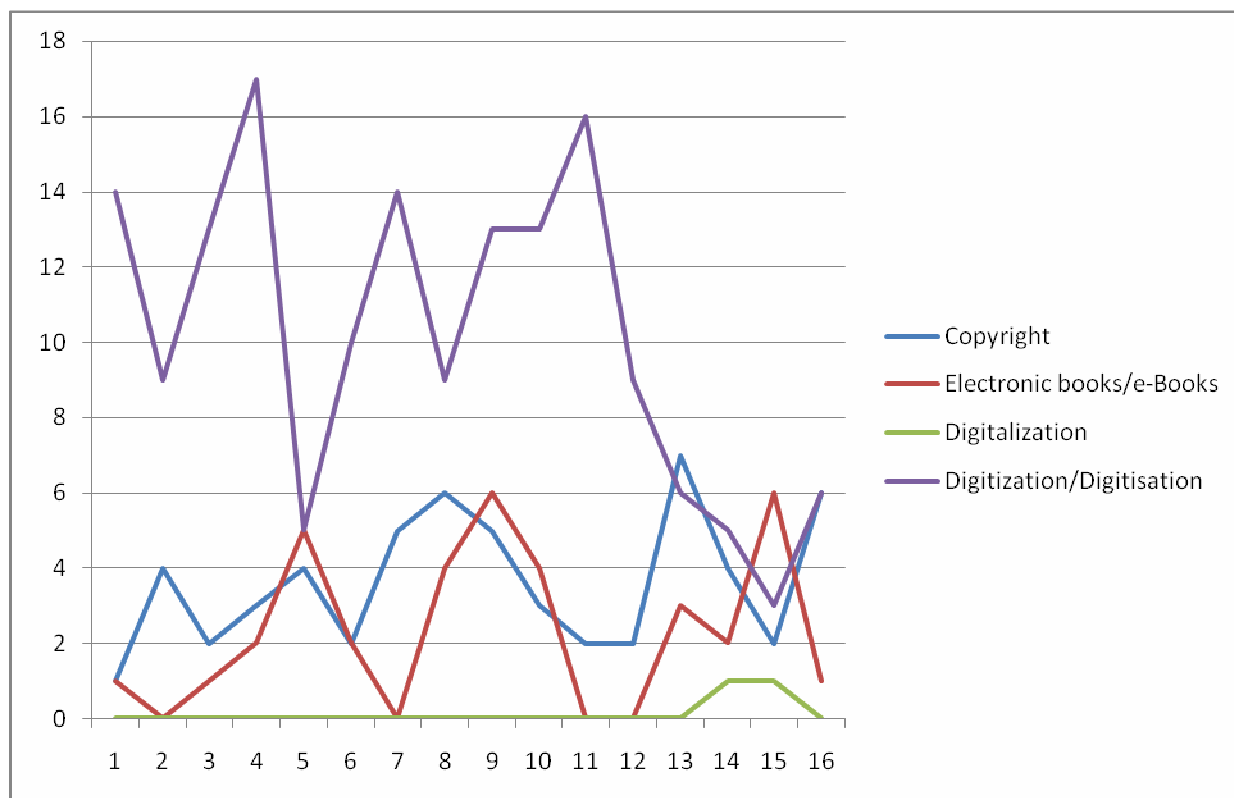
U sljedećim grafikonima će se vidjeti pojava ovih pojmova kroz isti period kao i prošli niz pojmova viđen u podpoglavlju 2.3.1. Iako se ovdje radi o znatno većoj količini pojmova, neki od njih se ne pojavljuju uopće, dok većina ima jako malu frekvenciju u odnosu na prije obrađene šireobuhvatne pojmove.

Grafikon 4 - Časopis *Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery & Electronic Reserve*

Promatrajući Grafikon 4 odmah je primjetno da se svi pojmovi pojavljuju tek 2009. godine. To je u skladu s tezom da se polje širi i da nastaju novi pojmovi (te da se usvajaju iz drugih znanosti ili disciplina), te da se u stručnoj literaturi javlja rasprava potaknuta novim metodama pružanja usluga i novim tehnologijama. Prateći ove internacionalne točke rasprave, bit će moguće prilagoditi i usmjeriti i hrvatsku međuknjižničnu posudbu za svijetom. Slijedi Grafikon 5 za časopis *Interlending & Document Supply*.

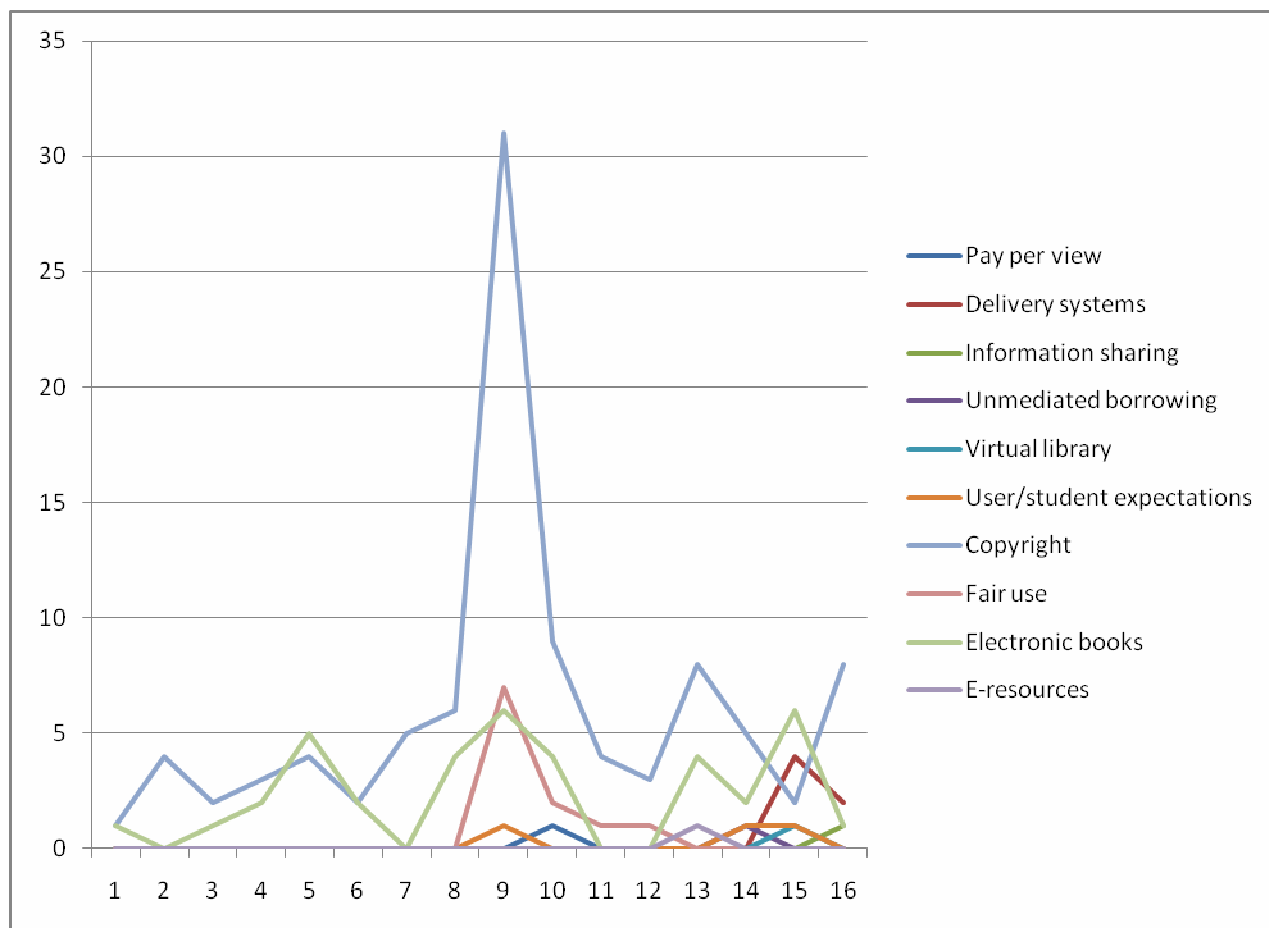

Grafikon 5 - Časopis *Interlending & Document Supply*.

Grafikon 5 djeluje uniformno, ali pojavljuju se svega četiri pojma od svih nabrojanih. Vidljivo je da se pojavljivanje pitanja o digitalizaciji smanjuje u drugom desetljeću. Zanimljivo, rasprava o e-knjigama započinje još 2000. godine, i nastavlja se kroz svih petnaest godina - no također se isto događa sa spomenom autorskog prava. To upućuje na povezanost te dvije teme, što je i logično uzevši u obzir razne kontroverzne probleme sa ilegalnim (piratizacija) ili pseudolegalnim (sustav *torrent*) dijeljenjem digitaliziranog sadržaja u 21. stoljeću. Isto je vidljivo u Grafikonu 3 gdje se također pitanje autorskog prava javlja tek s pojavom rasprava o novim sustavima digitalizacije i dijeljenja.

Slijedi objedinjeni Grafikon 6 s frekvencijom novih i specifičnih ključnih riječi u oba časopisa tijekom zadanog perioda.

Grafikon 6 - Spojeni grafikon novih, rjeđih ili specifičnijih pojmova u oba časopisa.

Ovdje je vidljivo kojom se učestalošću pojavljuju novi i specifični pojmovi od 2000. do 2015. godine. Odmah je uočljiv skok pojma "*Copyright*" oko 2008. godine, što može biti povezano sa rastom digitalizacije i dostupnošću elektroničke građe. Na Grafikonu 3 je vidljiv skok pojma "*Interlibrary loan*" u istoj godini, što ukazuje na potencijalnu raspravu u struci oko legalnosti digitalizirane građe ili korištenja elektronički dostupnih materijala.

3.5. Zaključak istraživanja

Na objedinjenim se grafikonima jasno vidi pojava velike količine novih izraza i terminologije krajem prvog desetljeća 21. stoljeća i početkom drugog, a pad opsežnih ili glavnih stručnih termina. Novi pojmovi su raznoliki - neki pojmovi su skoro istoznačni, neki su preuzeti iz drugih disciplina poput računalstva, a neki jednostavno stvoreni da opišu nove načine pohrane građe. Dok su "Copyright" i "E-books" pojmovi koji se pojavljuju kroz svih 15 godina, ostalih deset pojmova se tek počinju javljati nakon 2008. godine, sa naglom pojavom novog nazivlja. Neki od ovih pojmova će se zadržati u struci, neki će se spojiti u jedan, a neki će vjerojatno i biti odbačeni. Zanimljiv je skok korištenja pojma "Copyright" oko 2008. godine, u isto vrijeme kada skaču pojmovi "E-books", "Interlibrary loan" i "Electronic delivery". Promatrajući ove grafikone nameće se ideja da je 2008. godine bio veliki spor oko problema elektroničke dostave i pohrane građe, i problematike autorskih prava, o kojem je onda struka intenzivno raspravljala.

S obzirom na rezultate provedenog istraživanja, može se bez sumnje reći da terminologija evoluirala u polju međuknjižnične posudbe. Velike promjene u načinu pohrane, manipulacije, i diseminacije informacija početkom 21. stoljeća, manifestiraju se u promjenama stručnog nazivlja u profesijama koje se bave informacijama. Međuknjižnična posudba se mijenja u skladu s rastom moderne tehnologije, a time i usvaja nove načine rada i pružanja usluga²³ - neke od kojih zahtijevaju nove nazive ili usvajaju nomenklaturu iz drugih polja.

Neki od pojmova odabranih za ovo istraživanje, poput "*Pay-per-view*" ili "*Scan on demand*" se uopće nisu pojavili, što sugerira da su lokalizirani, neslužbeni ili neprofesionalni pojmovi (iako se koriste diljem svijeta za opis tih novih procesa). Znači li to da ih struka odbacuje, i treba li predložiti nove ili stručnije pojmove za te koncepte?

---

²³ *International encyclopedia of information and library science* / uredili Feather, J., Sturges, P. London ; New York : Routledge, 1997. Str. 416

4. ZAKLJUČAK

Prateći rezultate ovog istraživanja, moguće je zaključiti stanje internacionalne terminologije u stručnim časopisima relevantne tematike, i time stanje struke vezane uz međuknjižničnu posudbu. Praćenje inozemnih struja u ovoj disciplini je ključno zbog nedostatne standardizacije metoda, koncepata i nazivlja u Hrvatskoj, što se može promijeniti pod vodstvom velikih visokoškolskih knjižnica. Nove tehnologije i razvoj digitalnog doba donose u međuknjižničnu posudbu usluge koje prije nisu bile moguće, i koje se sada moraju uskladiti između različitih knjižnica kako bi funkcionirale efikasno i kvalitetno. Manjak propisanih standarda u ovom polju (zbog naglih i nepredvidivih promjena) ostavlja taj zadatak u rukama struke vezane uz informacijske znanosti, te samih knjižnica koje se tim novitetima moraju prilagođavati kako bi zadovoljile korisnička očekivanja. S obzirom na nove sustave dostave građe, mora se u obzir uzeti i zakon, kako bi se izbjeglo kršenje autorskih prava ili nepravedna diseminacija digitalnih materijala.

Gledajući grafikone koji su rezultat ovog istraživanja, može se vidjeti kako se u engleskoj stručnoj terminologiji razvijaju brojni novi koncepti i pojmovi, te kako sveobuhvatni termini poput "*Interlibrary loan*" padaju u popularnosti jer se počinju granati na mnoštvo novih i specifičnih ključnih riječi. To pokazuje količinu novih načina slanja i primanja građe, koji se razvijaju zajedno sa razvitkom digitalnih tehnologija. Te se promjene sada moraju uskladiti i početi koristiti u knjižnicama, a to je nemoguće bez kvalitetne i stručne standardizacije i terminologije. Uvođenjem usluge "Skeniranje na zahtjev", Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu pokazuje inicijativu za modernizaciju knjižničnih usluga, koja u budućnosti može služiti kao primjer drugim knjižnicama za uvođenje slične usluge. Ako se to dogodi, mora slijediti postupak standardizacije kako bi te knjižnice mogle efikasno izmjenjivati građu i pružiti kvalitetnu uslugu svojim korisnicima.

5. BIBLIOGRAFIJA

- *Digital libraries : policy, planning and practice*, Aldershot; Burlington : Ashgate, 2004.
- *Emerald Insight*. Dostupno na: <http://www.emeraldinsight.com/loi/ilds> (10.5.2016.)
- Golubović, V. *Međuknjižnična posudba : standardizirani postupci* // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 54, 3(2011)
- Grubašić, K. *Enciklopedijski leksikon bibliotekarstva*, Sarajevo : Zavod za izdavanje udžbenika, 1964.
- Harrod, L. M. *Harrod's librarians' glosary*. 8th ed. Aldershot : Gower, 1995.
- Horvat, A.; Živković, D. *Knjižnice i autorsko pravo*. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.
- *International encyclopedia of information and library science* / uredili Feather, J., Sturges, P. London ; New York : Routledge, 1997.
- *ISBD : međunarodni standardni bibliografski opis* / prevela Barbarić, A. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014.
- Jokanović, V. *Mala jugoslavenska enciklopedija bibliotekarstva*. Beograd : Nova knjiga, 1988.
- *Knjižničarstvo i srodna područja : izbor englesko-hrvatskih stručnih naziva* / priredila Lešćić J. Zagreb : Dominović, 2010.
- Mayer, M. *Međuknjižnična posudba : što, zašto, kako, pošto?* // Kemija u industriji. 57(2008)
- Mučnjak, D. *Visokoškolske knjižnice i nove potrebe korisnika* // Slobodan pristup informacijama : 7. i 8. okrugli stol / uredila Horvat, A. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.
- Pace, A. K. *The ultimate digital library*. Chicago : American Library Association, 2003.
- Stančić, H. *Digitalizacija*. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009.
- Škunca, S. *Posudba u Crolistu*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 37, 1-2(1994)
- *Taylor Francis Online*. Dostupno na: <http://www.tandfonline.com/toc/wild20/current> (10.5.2016.)

Terminologija međuknjižnične posudbe na engleskom i hrvatskom jeziku

U ovom se radu provodi istraživanje engleske i hrvatske terminologije korištene u uslugama međuknjižnične posudbe. Englesko se nazivlje zaključuje promatranjem učestalosti ključnih riječi u relevantnim stručnim američkim i britanskim časopisima, i potom uspoređuje sa predloženim hrvatskim nazivima. Naglašava se važnost standardizacije i način na koji bi mogla unaprijediti efikasnost hrvatske međuknjižnične posudbe.

Ključne riječi: terminologija, međuknjižnična posudba, standardi, digitalizacija

The terminology of interlibrary loan services in English and in Croatian

This paper contains a research into the terminology and nomenclature of interlibrary loan services, both in English and in Croatian. English terminology is obtained through monitoring the frequency of key words in relevant American and British journals, and then compared with suggested Croatian terminology. A point is made about the importance of standardization and how it will improve the efficiency of Croatian interlibrary loan services.

Key words: Terminology, Interlibrary Loan, Standards, Digitization

Biografija

Nikola Pažin rođen je 20. 3. 1994. godine u Zagrebu. Pohađao je Osnovnu školu Horvati, te 2008. godine upisao Školu primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zagrebu. 2012. godine upisuje Filozofski fakultet u Zagrebu, smjerovi Povijest umjetnosti i Informacijske i komunikacijske znanosti.